

Regelmatig hoor ik mensen beweren: 'Problemen die we zelf veroorzaakt hebben, kunnen we ook zelf oplossen'. Bijna als een stelling. Misschien meer als een mantra. Ook wel geruststellend, natuurlijk: zelf de veroorzaker, dus ook zelf de oplosser.

Het kost mij weinig moeite met een voorbeeld deze verwachting te ontcrachten. Stel, ik sta op een hoog gebouw en stap van het gebouw af. Ik val en halverwege bedenk ik me: toch liever niet te pletter slaan. Ik kan dan binnen die enkele seconden niet de oplosser worden van het door mij zelf veroorzaakte probleem.

Of... kan ik bedenken welke eigenschappen ik zou moeten ontwikkelen om het probleem wel op te lossen. Kan ik de eigenschap verwerven dat ik kan vliegen? In een tekenfilm kan het. Dat zou een oplossing zijn. Of kan ik de vaardigheid leren om - met enige haast - vijf brandweermannen met een zeil telepathisch te dirigeren naar de plek waar ik neer zal komen? Die reddende eigenschappen zouden onderdeel kunnen zijn van een Nieuwe Verlichting. Nieuwe of verbeterde menselijke eigenschappen, zienswijzen, emoties, vaardigheden die ervoor zorgen dat we de enorme, dreigende crises waarin we thans verkeren aankunnen.

Niet de vraag 'wie zijn wij en wat maakt ons menselijk' maar de vraag 'welke capaciteiten en vaardigheden - ook filosofische - moeten we hebben om de vraag: 'zijn wij als mensen opgewassen tegen de huidige crises?' met een overtuigd 'ja' te kunnen beantwoorden. 'Nee', lijkt me een ongewenst antwoord, maar ik besef ook dat we als mensheid voor het eerst in een situatie zijn beland waarbij we er werkelijk rekening mee moeten houden dat het definitief slecht met ons afloopt.

Gezamenlijk een Nieuwe Verlichting opbouwen en concretiseren lijkt me daarom een niet mis te verstane urgente actie, juist - zoals Lisa Doeland zou zeggen - omdat het te laat is.